

afspraak. En achter mij zie je wel het eiland. Een beetje.'

'Hm-hm,' zegt Ro, met een blik die ik niet kan duiden.

Ineens slaat de twijfel toe. Ga ik nu te ver, in mijn zoektocht naar originaliteit? Had ik toch beter binnen op de foto kunnen gaan, met zo'n schattig schildpadje in mijn handen? Een stuk simpeler ook.

'Moet ik... je misschien helpen?' vraagt Ro dan.

'Graag,' zeg ik. 'Maar het moet wel een heel goede foto worden.'

Ro trekt zijn wenkbrauwen op terwijl hij bukt om de telefoon uit mijn handen te pakken. 'Klaar,' zegt hij een paar tellen later.

'Hoeveel heb je er gemaakt?'

'Gewoon. Eén.'

'Doe normaal. Maak er twintig. Minstens.'

Ro schiet in de lach. Ik weet bijna zeker dat hij me uitlacht, maar voordat ik hem geïrrigerd ga laten weten wat ik daarvan vind wil ik eerst stralend op deze foto staan. Met alle per ongeluk bewegende ledematen, dichte ogen, toch zichtbare vlekken, afdwalende en lelijke blikken is een selectie van twintig foto's nog aan de kleine kant.

'Nu dan echt klaar.'

'Laat eens zien.' Ik kom een beetje overeind en gebaar naar mijn telefoon. 'Mijn voeten staan er niet op.'

'Nou en?' zegt Ro. Het klinkt alsof hij een diepe zucht binnenhoudt.

'Nog één sessie. En dan echt van top tot teen. Oké?'

'Ro knikt. Ook al kijkt hij alsof hij liever 'nee' zou zeggen.

'O, en ik vind het ook mooier als er nog iets meer rand boven mijn hoofd uitkomt.'

Hij zucht hardop, maar doet toch wat ik vraag. Daarna steekt hij zijn hand naar me uit. 'Hier... mensenschildpad.'

Wanneer ik op gelijke voet sta met Ro, voel ik me opgelucht en een beetje draairig tegelijk.

7

Nusa Penida, naast Bali (Indonesië),
15 februari, 17.51 uur (lokale tijd)

'Wat ben jij nou aan het doen?'

Twee jongensogen verschijnen recht boven me. Het is Ro, die me bevreemd in zich opneemt.

Halfliggend in het water, met al mijn kleren aan, mijn telefoon op zelfstand in mijn zo lang mogelijk gestrekte armen. Het concept vind ik nog steeds behoorlijk briljant en creatief, maar de uitwerking laat helaas te wensen over. Mijn armspieren zijn verzuurd, mijn nek is stijf omdat ik koste wat het kost mijn gezicht en handen boven water wil houden en ik ben vergeten nieuwe zonnebrand op te doen sinds ik het schildpad-dencentrum uit liep.

'Eh, ik zei toch dat ik foto's ging maken?'

'Bijzondere positie,' merkt Ro droog op.

'Dank je,' zeg ik ook nog.

'Ik dacht alleen dat je foto's ging maken van schildpadden. Of van het eiland.'

'Dat doe ik ook. Een soort van.'

'Je doet toch niet alsof je zelf een schildpad bent?'

Blosjes van gene verwarmen mijn wangen. Shit, nog meer kleurverschil. 'Eigenlijk had ik dat wel een beetje in mijn achterhoofd,' zeg ik. 'Foto's met mensen erop doen het beter op Instagram en dat is ook de

Ik bekijk meteen de foto's. De laaghangende zon maakt het lastig om het te beoordelen, maar op het oog is de een-na-laatste echt heel goed gelukt: perfecte compositie, van top tot teen, voldoende rand, goede blik. Ik lijkt heel gelukkig.

'Dank je voor je hulp,' zeg ik tevreden.

'Graag gedaan. Denk ik. Zullen we teruglopen?'

'Oké. Dan kan ik me even omkleden.' Mijn natte kleren voelen loodzwaar nu ik rechtop sta. Ik krijg een déjâ vu van afzwemmen, met je kleren aan.

'Misschien kun je me onderweg nog iets meer toelichting geven over jouw... vrijwilligerswerk, want daar ben ik nu wel heel benieuwd naar,' zegt hij grinnzend.

We lopen een stukje over het strand. Ik licht hem kort in over mijn snelgroeende Instagram en het idee voor mijn volgende post. 'Dit moet dé foto worden. Het voelt als het moment om door te groeien. Momentum. Begrijp je?'

Ro knikt, maar kijkt niet alsof hij het begrijpt. 'En daarvoor kon je niet gewoon met een babyschildpad poseren, zoals de rest van ons doet?'

Ik wuif met mijn hand. 'Niet bijzonder genoeg,' zeg ik, voordat ik bedenk dat dat best onaardig klinkt. Ik wilde net dat beetje meer. Dat gevoel overbrengen dat je helemaal opgaat in wat je doet. Letterlijk. Een soort van.'

Ro schudt zijn hoofd. 'Je bent...' Dan stopt hij.

'Wat?' vraag ik, nieuwsgierig.

'Anders,' zegt hij uiteindelijk.

Ik knik maar een beetje, ook al ervaar ik dat niet als een compliment. Als er iets is wat ik níét wil zijn, is het anders. In stilzwijgen lopen we achter elkaar het smalle paadje af in de richting van zijn vrijwilligersverblijf. 'Kijk eens achter je,' zegt Ro aan het einde van het pad.

Nieuwsgierig draai ik me om. Ik kijk zwijgend voor me uit, terwijl ik me afvraag wat hij precies bedoelt.

'Wat een uitzicht, hè? Ik zie het al weken en toch went ongerepte natuur nooit. Het blijft...' Even valt hij stil en dan zegt hij, met iets lagere stem: 'Magisch.'

Ik kijk in dezelfde richting als hij. Naar het droomdecor: het rijtje palmbomen die me eraan herinneren dat ik in een tropisch land ben en de zee voor ons, blauwgroen en uitgestrekkt. Ik wil zo graag hetzelfde zien als hij. Voelen. Ik wil ook het woord 'magisch' gebruiken. Welgemeend.

Maar ik ben te opgefokt, te druk met de grote doelen in mijn hoofd en de kleine taken op mijn oneindige to-dolijst, om de magie te voelen. Ik moet me eerst omkleden, make-up bijwerken, mijn filmrol doorspitten, de beste foto bewerken, posten, regeren...

Ik leg twee vingers in mijn hals wanneer de lucht die ik inadem dikker begint te voelen.

Nieuwsgierig draai ik me om. Ik kijk zwijgend voor me uit, terwijl ik me afvraag wat hij precies bedoelt.

'Wat een uitzicht, hè? Ik zie het al weken en toch went ongerepte natuur nooit. Het blijft...' Even valt hij stil en dan zegt hij, met iets lagere stem: 'Magisch.'

moedeloos. 'Ik heb mijn post nog niet eens geplaatst, want ik zie nu dat mijn foto niet is zoals ik het wil.'

'Dat ziet toch niemand,' zegt hij laconiek.

'Jawell! Ik heb meer dan tienduizend volgers en die gaan dat zeker weten zien!' O help, daar verschijnt het uitverkochte voetbalstadion weer.

'En anders Monica van onze vrijwilligerswerkorganisatie wel. Deze post moet écht vandaag online.'

'Betaalt ze daarvoor?' vraagt Ro, nog steeds zo ergerlijk rustig.

'Nog niet. Maar ze betalen wel al mijn onkosten.'

Ro lacht een schamper lachje. 'Dat kost ze hier echt geen kapitalen, hoor.'

Ik kan er niet om lachen. Niet schamper, niet als een boerin met kiespijn, nog geen klein zielig beetje. Alsof er een pin in mijn mondhoeken zit.

Dit is mijn doorbraakmoment. En dit is ook mijn eerste foto voor Monica, waarmee ik wil bewijzen dat het een geweldige idee is dat ik tijdens het wachten elke dag een van hun andere vrijwilligerswerkprojecten langsga. Dat ik het waard ben om de fee, die ik per week betaal aan de organisatie voor eten, onderdak en andere kosten, terug te krijgen.

Maar nu zit ik hier dus met een foto die niet perfect is en die ik echt over wil doen. Over móét doen. Ik kan niet ook nog falen op Reisdoel 2. Maar een nieuwe foto maken lukt niet, want het daglicht heeft allang plaatsgemaakt voor het nachtdonker.

Waaron bedacht ik dan ook dat het een goed idee was om in het water te gaan liggen? Waarom stelde ik überhaupt voor om elke dag zelf op de foto te gaan in dit klamme klimaat? Ik moet me hier twee keer zo lang in de badkamer opruilen om er hetzelfde uit te zien als thuis. Ik wil die vlekken echt niet zien op Instagram. Nooit. Ik wil ze niet eens zien in het echte leven.

8

Nusa Penida, naast Bali (Indonesië),
15 februari, 20.20 uur (lokale tijd)

'Ben je nou eindelijk klaar?

Ik kijk op van mijn telefoon. Ik zie Ro, een beetje wazig. Misschien komt het door het staren naar mijn scherm. Het oude, gammelte krasje waarop ik zit, drukt in mijn billen. Met mijn rug leun ik tegen het gesloten kantoordeur aan, onder een iets te zwakke buitenlamp. Mijn ademhaling is oppervlakkig en zit hoog. Bij mijn sleutelbeen. Kan dat? Kun je een sleutelbeenademaling hebben?

Pff, wat is er met mijn hoofd aan de hand?

'Nee, nog niet,' zeg ik. Hijg ik, kan ik beter zeggen. 'Verdomme!' vloek ik. Waarom heb ik dit niet eerder gezien? En waarom heb ik geen groter scherm?

'Wat is er?' vraagt hij voorzichtig.

'Hou nou even je mond!' snib ik. En dan gelijk: 'Sorry, dat was niet aardig.'

'Nee. Niet echt,' zegt Ro. Maar hij kijkt niet alsof hij echt boos is. En dat terwijl hij me mettroonde naar deze plek vanwege het sterke wifisignalen en sindsdien naast me zit op nog zo'n oncomfortabel krasje, zonder telefoon, boek of wat dan ook.

Ik wil naar hem glimlachen, maar mijn rechtermondhoek trilt en ik heb eigenlijk geen idee of die nu omhoog of omlaag beweegt. Ik zucht,

Ten einde raad probeer ik een filter, maar dat is veel te onnatuurlijk en past totaal niet in mijn dromerige blauwtintenfeed, zie ik in de app 'Preview'.

Mijn vingers tintelen onhandig en die sleutelbeenademhaling jaagt me inmiddels angst aan. Wat zei mijn tante ook alweer toen ik haar vertelde over mijn kortademigheid en tintelende vingers nadat ik twee nachten had doorgedaald om de opmaak van mijn profielwerkstuk te verbeteren? Buikademhaling, of zoiet?

Nee, ik negeer het. Ik moet wel. Vandaag is de afspraak en ik kom mijn afspraken altijd na. En als die afspraak kans biedt op mijn allereerste sponsordeal ooit, dan kom ik die zeker weten na. Dit is trouwens ook een uitstekend tijdstip om te posten, heb ik eerder ondervonden. Ik moet opschieten.

'Rustig,' hoor ik Ro zeggen. 'Doe nou even rustig, Yara.'

Ik negeer hem.

Zijn hand pakt nu mijn telefoon. 'Wat doe je?' zeg ik.

'Morgen is er weer een dag.'

'Nee! Dan ga ik alweer weg!'

'Dan blijf je een dagje langer.'

'Dat kan niet!'

'Hoezo niet?'

'Omdat... omdat... Ik kan het zo gauw niet meer bedenken, en daarvan raak ik nog meer paniek.'
'Je kunt toch ook...'

'Laat me dit nou gewoon rustig afmaken, oké?'

'Rustig,' herhaalt Ro met een spottende ondertoon.

'Hou op. Ik ben...'

'... onuitstaanbaar,' vult Ro voor me in. Ik zie aan zijn gezicht dat hij er zelf van schrikt.

'Sorry, heb je het nu over *jezelf*?' reageert ik geïrriteerd.
Ro kijkt me recht aan, niet meer boos maar bezorgd. 'Zie je niet dat je een heel klein beetje doorschiet?'
'DIT MOET GEWOON!'

Mijn vingers trillen te veel. Ze maken me alleen nog maar angstiger als ik ze in mijn hals leg, op zoek naar geruststelling of controle of allebei. Ik krijg mijn beeld niet meer scherp. Het is alsof ik buiten mezelf treed. En dat maakt me gefrustreerd. Machteloos. En bang. Vooral heel bang.

Sinds wanneer ben ik zo bang? Was ik dat thuis ook al?
Thuis. Ineens mis ik mijn huis. Echt enorm. Ik mis alle dingen waaraan ik juist zo'n hekel heb – of dacht te hebben. Aan mama die me altijd opjaagt een nóg grotere uitdaging aan te gaan dan ik zelf heb bedacht. Aan papa die gepassioneerder van wal steekt over de breedere context en de godganse wereld terwijl ik hem alleen maar een vraag stelde om mijn huiswerk zo snel mogelijk af te maken. Aan mijn zus Lily die honderd appjes kan sturen, in de vorm van een gedetailleerde stappenplan dan de gemiddelde Ikea-handleiding, precies wanneer ik het drukst ben. Aan Jeremy die altijd zakelijk en zonder gevoel reageert. Ik weet dat ik ernaar snakte om alleen te zijn. Om op eigen benen te leren staan, omdat dat thuis niet lukt als nakomertje in een gezin met vier mensen die mijlenver boven me staan en die me altijd proberen te 'helpen'.

Ik zie de gezichten voor me van mijn klas- en clubgenoten. Van Ifke. Van Stijn. Waarom denk ik nu in hemelsnaam aan Stijn? Ik heb hem sinds de eindmusical van groep 8 niet meer gezien. Godzijdank.

Ik weet het niet.
Ik weet even helemaal niets meer. Behalve dat mijn gedachten alle kanten op vliegen en mijn kortademigheid door het dak gaat. De donkere wereld met zijn sterren en die zwakke buitenverlichting beginnen een beetje te draaien. Zacht, dan harder, nog harder.

... opgefokt. De hele tijd. Ik weet gewoon niet wat ik met mezelf aan moet.' Ik las een noodzakelijke pauze in. 'Wat ik moet doen.'

'Ademen,' zegt Ro rustig. 'Het enige wat je hoeft te doen, is ademen.'

'Maar dat lukt dus soms juist niet! Dan... schiet ik weer terug.'

'Jawel,' zegt hij beslist. 'Je kunt het wel. Ik doe het voor.' Hij ademt op een overdreven manier, met een extra lange uitademing. Het is bijna alsof we een bevallingscursus volgen. Als de situatie anders was geweest, zou het misschien lachwelkend zijn. Ro kijkt me recht aan. 'Het voelt alsof je het niet kunt. Maar je kunt het wel. Want anders zou je nu best wel... dood zijn. Toch?'

Daarvan schiet ik in de lach. Dat voelt totaal ongepast, maar ook ontspannen. Luchtig. Het achtbaankarretje zakt gelijk een heel eind omlaag. Daar zou je weleens gelijk in kunnen hebben.'

'Als ik te veel in mijn hoofd zit, helpt het me om de ademhaling te vergen. Je kunt het ook in jezelf zeggen: In. Uit. In. Uit. Als je zo op je adem focust, kunnen er geen andere gedachten opkomen die je niet... wilt.'

Ik zou hem nu kunnen vragen naar zijn ervaringen. Wat hij precies bedoelt met te veel in zijn hoofd zitten.

Maar in plaats daarvan herhaal ik zijn woorden: 'Ademen en adem volgen.'

Na een poosje, als ik me godzijdank wat rustiger voel, vraagt Ro:

'Zullen we wat eten? Of wandelen? Lukt je dat?'

'Geen idee,' zeg ik, 'maar we kunnen het proberen.'

Het is maar een klein stukje naar het strand, maar het voelt alsof ik naar Ifke in Hollywood ben gelopen. Een enorme vermoeidheid overvalt me na een paar stappen door het mulle zand. Mijn benen lijken wel drilpudding.

'Nee,' zeg ik, nu wel eerlijk. Het is alsof de adrenaline opnieuw in een

achtbaankarretje stapt en zich over mijn lichaam verspreidt. 'Ik voel me zo...'

Een traan ontsnapt uit mijn ooghoek. Ik veeg hem weg met mijn mouw.

'Zullen we toch weer even zitten?' stel ik voor.

Ro gaat in kleermakerszit zitten, met ongeveer twee benen ruimte

9

Nusa Penida, naast Bali (Indonesië),
15 februari, 21.10 uur (lokale tijd)

'Gaat het weer?'

Ik voel warme adem tegen mijn oor.

Adem voelen en de gedachte aan adem maken me rustiger. Zo zit die benauwende angst tenminste niet meer in ieder hoekje van mijn lichaam.

Ik kijk opzij naar Ro. Zijn gezicht is weer haarscherp. Twee toegeknepen ogen, diep donkerbruin, haast glanzend zwart zoals zijn haren. Gefronste borstelige wenkbrowen. Mooie, maar uitgedroogde lippen.

Een piepklein prikkeldraadlittekentje op zijn wang.

'Yara, gaat het?' vraagt Ro nog een keer. Hij knijpt in mijn hand, heel lichtjes. Er gaat een schokje door me heen, dat voor de verandering niet onprettig voelt.

Misschien zelfs wel prettig. Ik... weet het niet.

Ik kijk omlaag. Naar onze handen. Naar mijn opgetrokken kneien, met nu nog één arm eromheen geklemd. Het kleine bolletje dat ik van mezelf gemaakt heb. Ik huil zonder dat ik het doorheb. En ik heb me nog nooit zo vreselijk gevoeld. Aarzelend knik ik.

'Weet je het zeker?'

'Nee,' zeg ik, nu wel eerlijk. Het is alsof de adrenaline opnieuw in een achtbaankarretje stapt en zich over mijn lichaam verspreidt. 'Ik voel me zo...'

Een traan ontsnapt uit mijn ooghoek. Ik veeg hem weg met mijn mouw.

'Zullen we toch weer even zitten?' stel ik voor.

Ro gaat in kleermakerszit zitten, met ongeveer twee benen ruimte

tussen ons in. Ik strek mijn stramme benen en beweeg ze door het zand. Dat ik die foto niet heb geplaatst en me niet aan mijn afspraak heb gehouden, zit me nog steeds niet lekker. Maar hier op het donkerse strand kan ik dat heel even vergeten. De duisternis geeft me een gevoel van afbakening. Van rust.

Eindelijk krijg ik weer genoeg lucht.

Het is zo'n vreemde gewaarwording: hoe iets normaals als ademhalen, iets wat je letterlijk vierentwintig uur per dag, elke dag van je leven, doet, plotseling kan verworden tot zoiets abnormals. Alsof je ineens niet meer weet hoe het moet, zo'n hap lucht nemen, naar binnen laten glijden en vervolgens weer naar buiten laten glijden, in een aangenaam gelijkmataig ritme.

'Dank je wel, Ro,' zeg ik, welgemeend. Hij maakt een gebaar alsof het niets is. 'Wat je eerder zei, over de ademhaling volgen en zo, heb je dat zelf ook weleens gehad?'

'Ik weet niet of het hetzelfde is als bij jou, denk het niet. Jij leek... overspoeld. Klopt dat?' vraagt hij aarzelend. Ik knik. 'Ik heb juist momenten dat ik niet zo veel voel. Niks, eigenlijk. Dan woon ik in mijn hoofd. In mijn piekergedachten.'

'O. Dat lijkt me... shit,' zeg ik, bij gebrek aan inspiratie.

Hij knikt en gaat er verder niet op in.

'Sorry dat jij hiervan getuige moest zijn,' zeg ik. 'Het was niet erg... charmant.'

'Dat lijkt me het minst belangrijke.'

'Nou, niet erg fijn dan.'

Ro haalt zijn schouders op. 'Maak je daar nou niet druk om. Het geeft echt niet. Volgens mij maak jij je al druk genoeg.'

Verrast kijk ik naar hem van opzij. In het donker zie ik niet veel meer dan de contouren van zijn gezicht en soms een glans op zijn oogbollen.

'Dat klopt wel, ja.'

'Waarover bijvoorbeeld?'

'Heb je even?'

Hij lacht. 'Ik heb geen plannen verder. Het is niet alsof je hier ontwijk kunt doen als het donker is. En ik zou je rondleiden zolang je hier bent, dus we zitten toch een soort van aan elkaar vast.'

Ik lach terug. Na alle angsten die ik heb gevuld, jaagt die gedachte me verrassend genoeg geen enkele angst aan.

'Het was als een fort,' beschrijft ik hem mijn hoofd vol gedachten. 'Maar dan in hashtags. #ikwilnaarhuis #ikmoetposten #moetmoetmoet,' geef ik een aantal voorbeelden, wanneer Ro me vragend aankijkt. Ik kies bewust geen voorbeelden die gaan over vitiligo of vroeger, omdat ik het daar niet over wil hebben.

'Wat erg.'

'Best wel, ja.'

'Nu ben ik nog blijer dat ik geen social media heb.' Verbaasd kijk ik hem aan. 'Echt geen één? Zelfs geen oud account waarmee je alleen maar naar anderen gluurt?'

Ro schudt zijn hoofd. 'Wel gehad ooit. Alleen Instagram. En daarna de wereld bewegen om mijn account te verwijderen, maar dat is dus gelukt. Kun je nog verbaasder kijken?'

'Sorry, maar ik ken gewoon niemand die jong is en een social media heeft.' Ik knijp mijn ogen toe terwijl ik hem bekijk. 'Of ben je stiekem heel oud?'

'Ro lacht. Achttien. Ik weet niet of je dat oud vindt?'

'Nee,' antwoordt ik. 'Ik ben even oud. De dag na mijn achttiende verjaardag op reis gegaan.'

Ro kijkt goedkeurend. 'Mooi statement.'

'Mooi statement,' herhaal ik, 'maar wel iets minder mooi uitgepakt.'

Dan kijk ik weg. Op de een of andere manier voelt het minder eng om het tegen de zee te vertellen dan tegen Ro of tegen wie dan ook. ‘Ik had zo veel vette plannen. Een heel bijzonder waterproject tot een succes maken. Ik zou er als enige vrijwilliger naartoe gaan, in het echte Indonesië, ver weg van het toerisme. Als tweede een succesvol Instagram met gesponsord content. En tegelijkertijd uiteraard intens genieten van de rijstvelden en de rest van dit droomleven.’ Dat laatste woord komt er spontaan uit dan ik wil. Ik klink als een terneergeslagen versie van mezelf, een versie die ik niet ken en liever ook helemaal niet wil kennen.

Het valt even stil. Vanonder mijn wimpers zie ik Ro voor zich uit kijken. Ik vraag me af wat hij nu over me denkt. Vast geen heel positieve dingen. ‘Misschien had je wel iets te veel plannen,’ zegt hij. ‘Waarom zou je zoveel tegelijk moeten doen? Waarom zou je überhaupt een plan moeten hebben als je op reis gaat?’

‘Omdat je anders toch niets bereikt!’ reageert ik fel. ‘Je hebt doelen en ambitie nodig om verder te komen en jezelf te ontwikkelen! Om te zorgen dat je plannen uitkomen. Om te zorgen dat je de allerbeste resultaten boekt.’

‘En waarom moet dat dan?’

‘Ja, gewoon! Dat snap je toch zelf ook wel?’

‘Nee,’ zegt Ro, nog steeds zo ergerlijk rustig. ‘Anders zou ik het niet vragen.’

Ik open mijn mond om te antwoorden, maar realiseer me dat ik het niet weet. Ja, dát ik altijd iets moet doen. Iets bereiken. Iets presteren. Iets verbeteren vergeleken met vorig jaar, vorige maand, gisteren, een uur geleden. Mezelf ontwikkelen. Door. Door en door.

Maar waarom? Voor wie? Moet ik me bewijzen tegenover mijn ouders? Mijn familie? Mijn volgers? Mensen van vroeger? Mensen die me ongeneerd aangapen als ik mijn vlekkken niet camoufleer? Mensen die

denken dat ik anders en dus minder ben? De hele maatschappij? Of juist tegenover mezelf? Geen van die antwoorden voelt als het juiste.

‘Heb jij geen doelen dan?’ vraag ik daarom aan Ro.

Hij haalt zijn schouders op. ‘Niet echt.’

‘Geen entje?’ vraag ik met stijgende verbazing. Ro schudt zijn hoofd.

‘Ik... Oké, dat kan ik me dus echt niet voorstellen.’

‘Dat hoeft ook niet. We hadden het over jou,’ zegt Ro. ‘Met je Instagram gaan het toch best goed?’

Ik lach spottend. ‘Goed? Ik heb net mijn eerste belangrijke afspraak gemist en iemand heeft mijn telefoon afgepakt.’

‘Heel terecht van die “iemand”. Zoals ik al zei: morgen is er weer een dag. Een prachtige dag om prachtige foto’s te maken van groene schildpadden die eigenlijk bruin zijn.’

‘Maar wel te laat,’ zeg ik verbeten.

Ro haalt zijn schouders op. ‘Nou en? Dan zeg je dat er geen wifi was – gebeurt echt geregeled hier. En dan help ik je morgen met het maken van zo veel foto’s als je maar wilt. Ga je dan weer poseren als schildpad?’

‘Nou, bij nader inzien denk ik dat ik iets te ver ging. Een close-up met een schildpad in mijn hand is toch zo gek nog niet.’

‘We zien wel. Wie weet wat we tegenkomen. Als je nog een extra nachtje blijft, hoeven we niet te haasten. Anders moet je’s middags best vroeg de boot terugnemen,’ zegt Ro. ‘Soms moet je even een stap terug doen om sterker terug te komen.’

Ro’s woorden zijn mooi en geruststellend. Zijn hele houding straalt een jaloersmakende rust uit. Ik merk dat ik automatisch iets van zijn rust overneem. Al heb ik nog steeds buikpijn over mijn gemiste afspraak en het afwijken van mijn planning.

‘En nu?’ zeg ik na een poosje.

'Gewoon, zitten. Zit jij eigenlijk weleens stil – écht stil, dus zonder te studeren, te lezen of wat dan ook?'

"Tuurlijk," zeg ik, terwijl ik me naarstig momenten voor de geest probeer te halen.

'De wc telt niet, hè.'

Mijn mondhoeken krullen op. 'Oké, nou, toch niet zo vaak.'

Ro leunt ontspannen naar achteren. 'Goed. Kijk en leer.'

'Het is donker. Ik zie helemaal niets.'

Ro grimikt. 'Dat hoeft ook niet. Maar je kunt wel het zout van het water ruiken. Of de zeewind langs je gezicht voelen. Of het ruisen van de branding horen.' Korte pauze, die ik alvast gebruik om zijn woorden op me te laten inwerken. 'En zelfs zonder dat wéétje dat de zee daar ligt. De wetenschap dat het land een paar meter voor onze voeten ophoudt, vind ik altijd rustgevend. Zee geeft zowel een einde als een nieuw perspectief.' Wauw. Dat is het enige wat ik kan denken. Een einde en een nieuw perspectief. Ik herhaal het in mezelf terwijl ik het probeer: stilzitten.

Dit is de kleinste en heetste badkamer waar ik ooit ben geweest. Ik stel dezelfbruiner wel uit tot ik terug ben in Ubud, waar ik me tenminste weer in een normaal formaat badkamer kan opluiten.

Wel begin ik zoals elke ochtend met mijn vaste vlekkencheck in de spiegel. Ik inspecteer al mijn vlekken als een soort rechercheur en bekijk of ze er nog hetzelfde uitzien als de vorige keer. Of ze niet gegroeid zijn.

Want alsof de diagnose van iets ongeneeslijks waaraan je niets kunt doen al niet erg genoeg is, kwam ik er op de middelbare school achter dat mijn vlekken ook nog kunnen veranderen. Ik merkte eerst op dat een bepaald randje anders liep en een poosje later dat de witte huid terrein won tegen de rest van mijn bruinere huid. Soms ontstond er een nieuwe vlek – op een geheel nieuwe plek of juist dicht bij een ander vlekje waarmee die samen zou kunnen smelten tot een grotere vlek. Deze ongenode gasten hielden ik angstvallig in de gaten, alsof ik hun komst daarmee nog zou kunnen terugdraaien.

Sinds ik op reis ben, ben ik meer gespitst op het contrast. Hoe bruiner de zon me kleurt, hoe groter en dus opvallender het verschil tussen de witte en bruinere huid wordt. De witte cirkels rond mijn ogen geven me een spookachtige aanblik. Dan buig ik dichter naar mijn spiegelbeeld toe. Shit. Is de vlek rond mijn linkeroog nu gegroeid? Liep het randje aan

10

Nusa Penida, naast Bali (Indonesië),
16 februari, 9.11 uur (lokale tijd)